

سیستم‌های اطلاعات حسابداری

Accounting Information Systems

تألیف دکتر فیروز نیلوفری
استاد دانشگاه آزاد واحد تهران شمال

سرشناسه	: صیادی، فیروز، ۱۳۵۷
عنوان و پدیدآور	: سیستم‌های اطلاعات حسابداری = Accounting information systems / فیروز صیادی
مشخصات نشر	: تهران، نشر مجال، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	: ۲۰۶ ص؛ مصور، جدول، نمودار
شابک	: ۲۳۰۰۰۰ ریال، ۶-۵۶-۲۷۱۸-۹۶۴-۹۷۸
موضوع فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: حسابداری -- داده پردازشی
موضوع	: Accounting -- Data processing
موضوع	: ذخیره و بازیابی اطلاعات -- حسابداری
موضوع	: Information storage and retrieval systems -- Accounting
رده بندی ننگر	: ۱۳۹، ۹ س ۵۶۷۹/ HF
رده بندی دیویی	: ۶۵۷/۰۲۸۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۲۷

نام کتاب	: سیستم‌های اطلاعات حسابداری
نگارش	: فیروز صیادی
ناشر	: مجال
حروفچینی و صفحه آرایی	: شهره آذر، دبیر / مجال
نویت چاپ	: اول - مجال
سال چاپ	: ۱۳۹۶
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
تصویر سازی روی جلد	: اتاق گرافیک
لیتوگرافی/ چاپ / صحافی	: باختر / رسام / پژمان
قیمت	: ۲۳۰۰۰۰ ریال
شابک	: ۶-۵۶-۲۷۱۸-۹۶۴-۹۷۸

حق چاپ برای نشر مجال محفوظ است.

نشر و پخش مجال: تهران، خیابان انقلاب، خیابان بهار جنوبی، مجتمع اداری تجاری بهار، طبقه سوم تجاری، واحد ۴۸۱

تلفن: ۷۷۶۱۶۱۸۴، ۷۷۶۱۶۲۳۱، دورنگار: ۷۷۶۱۶۷۸۱ تلفن همراه: ۰۹۳۹ ۲۰۱ ۳۰۲۲

majalpublication@gmail.com

پیشگفتار

در این کتاب سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت و حسابداری را به شما معرفی کرده و به شرح اهمیت AIS، سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری برای موفقیت آینده شما در سیستم‌های مالی و اداری در مورد استفاده قرار می‌گیرد را مطرح می‌کند.

مطالب کتاب با ارائه دیدگاه پویای سیستمی آغاز می‌شود و سپس به تشریح طراحی و اجرای سیستم پرداخته و مشاهده خواهید کرد که مدیران امروزی تمرکزشان را از حسابداری کسب کار و حسابرس به سمت مدیریت اطلاعات، متخصصان ارزیابی کسب و کار کشانده‌اند و در قسمت بعد به تعریف و تشریح امنیت و کنترل سیستم‌های اطلاعاتی و رابطه آن با سازمان می‌پردازیم. در انتها به خلاصه‌ای از نقش حسابرسی در محیط کسب کار امروزی و خدمات ارزش افزوده را برای سازمان‌ها و مشتریان‌شان فراهم می‌کنند، پردازد.

نهایتاً به بحث سیستم‌های هوشمند و مورد استفاده در سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری به شرح کیفیت‌هایی می‌پردازد که این اطلاعات می‌بایست از ما داشته باشد تا سازمان را تحریک کرده و عملکرد نقش‌های کلیدی مدیریت را فعال سازد.

این دیدگاه، ریشه در تغییرات در فناوری اطلاعات و تغییرات در محیط کسب کار قرار دارد و به بازتاب فعالیت سیستم‌های اطلاعات حسابداری برای کسانی که در حاشیه پیشرفت در حرفه‌شان قرار دارند می‌پردازد.

فیروز صیادی

مقدمه

ضمن ارائه کلیات و تعریف‌های حسابداری و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری، به اهمیت و نقش سیستم اطلاعات حسابداری در بانک‌ها و سازمان‌ها پرداخته می‌شود. یک سیستم اطلاعاتی حسابداری خوب ضمن ارائه گزارش‌ها و اطلاعات کارا و سودمند، به‌عنوان بازوی توانمند مدیریت می‌تواند مورد نظر قرار گیرد. منظور از سیستم‌های اطلاعات حسابداری این است که استفاده‌کنندگان از اطلاعات مه‌آه‌آند وارد سیستم شوند و اطلاعات مورد نیاز خود را به هر شکلی که می‌خواهند، بدون هیچ محدودیتی (زمانی و مکانی) دریافت کنند.

همچنین با توجه به این‌که سیستم‌های اطلاعات حسابداری نتوانسته‌آند خود را با سرعت تغییرات فناوری اطلاعات سازگار کنند و سطح امنیتی قابل‌قبولی را پوشش دهند، به بررسی بعضی از مسائل امنیتی سیستم اطلاعات حسابداری، تأثیر آن در تصمیم‌گیری‌ها و هدف‌های مدیریت و ایجاد تغییرات لازم متناسب با تغییرات ایجادشده در بیای تجارت می‌پردازیم.

بسیاری از بانک‌ها و موسسه‌ها در تلاشند که توان نفوذ اطلاعات و عملیات خود را از طریق ایجاد مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی قوی ارائه کنند و عرضه چنین اطلاعات و خدماتی را به کارکنان، مشتریان و تحلیلگران مالی افزایش دهند. سیستم یکپارچه اطلاعات حسابداری، محدودیت‌های مکانی و زمانی را برای دسترسی به اطلاعات از بین می‌برد، هزینه و زمان دسترسی به اطلاعات را کاهش و سرعت گردش اطلاعات و عملیات را افزایش می‌دهد.

مجموعه‌ای از شرایط، یعنی افزایش دستیابی افراد به اطلاعات و همچنین توان بیشتر گرفتن تصمیم‌های صحیح از آن طریق، به بهبود شرایط سازمان و مشتریان می‌انجامد.

تاریخ پیدایش سیستم‌های حسابداری بی‌ارتباط با تاریخ تکوین حسابداری نیست چرا که هرکجا در مورد روش ارائه اطلاعات مالی و نحوه تهیه گزارشات صحبت شود، گوینده جهت انتقال نظریات خود ناچار از استفاده از مثال‌ها و ناگزیر از استناد به روش‌هایی است که مجموعه

این روش‌ها و سلیقه‌ها در حقیقت نشان‌دهنده سیستم خاصی از حسابداری در صنعت یا بخش اقتصادی مورد نظر است.

با وجود این سابقه طولانی، عمر حسابداری نوین به قرون وسطی و انقلاب صنعتی در اروپا محدود می‌شود. عصری که افزایش چشمگیر تولیدات صنعتی، رونق مبادلات تجاری و تولد موسسات و شرکت‌های بزرگ را به ارمغان آورد. از این تاریخ بود که دیگر اداره‌کنندگان موسسات و شرکت‌ها لزوماً صاحبان آن نبودند.

سرمایه‌گذاران نگران اندوخته‌هایشان، مدیران در اندیشه ارزیابی عملکردهای خود و دولت‌ها در فکر تأمین خارج اداره مملکت و بانک‌ها و موسسات اعتباری نگران وصول مطالباتشان، همه و همه نیازمند اطلاعاتی بودند که فراهم کردن آن‌ها با روش‌های قبلی ممکن نبود و این عوامل باعث ابداع روش جدید، پذیرفتن قراردادهای و اصول و موازینی شد که تدوین این اصول و روش‌ها، حسابداری نوین را پایه‌گذاری کرد. بررسی تحولات سیستم‌های حسابداری در ایران خود نیازمند تحقیقی پرحاشیه است و آنچه در این رساله به آن پرداخته شده، مروری بر مقالات و نوشته‌هایی است که در این زمینه انتشار یافته و در دسترس بوده است.

فهرست مطالب

تاریخچه	۲۱
فصل اول: مبانی نظری و تعاریف سیستم، سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری	
دیتا	۲۵
اطلاعات	۲۶
دانش	۲۷
حکمت	۲۷
پردازش	۲۹
انواع روش‌های پردازش	۲۹
پردازش دسته‌ای	۲۹
پردازش دسته‌ای مستقیم	۳۰
پردازش مستقیم	۳۰
ستاده	۳۰
سیستم	۳۱
تعاریف سیستم	۳۱
نظریه سیستم	۳۲
سیستم فرعی	۳۳
مرز سیستم	۳۳

۳۴		خصوصیات سیستم‌ها
۳۴		سیستم‌های اطلاعاتی
۳۶		انواع سیستم‌های اطلاعاتی
۴۱		رابطه AIS با حسابداری و MIS

فصل دوم - سیستم‌های اطلاعات حسابداری

۴۷		تعریف سیستم اطلاعات حسابداری
۵۰		وظایف سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری
۵۲		پردازش داده‌ها در سیستم اطلاعات حسابداری
۵۳		عملیات پردازش سیستم
۵۶		سیستم‌های حسابداری از نظر وسایل پردازش
۵۶		سیستم حسابداری دستی
۵۶		سیستم حسابداری مکانیکی
۵۶		سیستم حسابداری کامپیوتری (الکترونیکی)
۵۷		مزایای استفاده از سیستم حسابداری کامپیوتری
۵۸		اجزا و عوامل سیستم‌های اطلاعات حسابداری
۵۸		سازمان (کارکنان)
۵۸		فرم‌ها
۶۰		برنامه‌ها و روش‌ها
۶۲		وسایل و تجهیزات
۶۲		تجهیزات و دستگاه ارسال و مخابره اطلاعات
۶۳		تجهیزات و دستگاه میانجی ارتباطات
۶۳		نرم‌افزار ارتباطی
۶۴		تجهیزات و دستگاه‌های دریافت اطلاعات
۶۴		کانال ارتباطات
۶۴		چرخه حسابداری
۶۶		عوامل موثر بر طراحی سیستم اطلاعاتی حسابداری
۶۷		ایجاد ارزش توسط سیستم اطلاعات حسابداری

۶۸	مراحل طراحی و اجرای سیستم‌های اطلاعات حسابداری
----	--

فصل سوم سیستم گزارشات مدیریت

۷۳	تعریف سیستم گزارشات مدیریت
۷۵	جایگاه سیستم گزارش‌دهی در میان سیستم‌های اطلاعات حسابداری
۷۵	موارد بکارگیری سیستم گزارشات مدیریت
۷۶	خصوصیات سیستم گزارشات مدیریت
۷۶	سیستم گزارش‌دهی مدیریت
۷۸	ویژگی سیستم گزارش‌دهی مدیریت
۸۰	رابطه سیستم گزارش‌دهی مدیریت با سیستم‌های اطلاعاتی
۸۳	ویژگی‌های کیفی گزارش‌دهی
۸۴	آینده گزارشگری با سیستم اطلاعات حسابداری

فصل چهارم طراحی سیستم‌های اطلاعاتی و روش‌های مستندسازی

۸۷	مستندسازی
۸۷	ابزارهای مستندسازی
۸۸	نمودارگردش داده‌ها
۸۹	سطوح نمودارگردش داده‌ها
۹۰	نمودار مفهومی
۹۰	نمودار سطح صفر
۹۰	نمودار سطوح پایین‌تر
۹۱	نمودار تجزیه‌ای
۹۱	مدل‌ها
۹۳	نکات قابل توجه در ترسیم نمودار گردش داده‌ها
۹۴	تفاوت نمودار گردش داده‌ها و فلوچارت‌ها
۹۴	نمودارگردش عملیات
۹۴	نمادهای نمودار گردش عملیات
۹۵	طراحی نمودار گردش عملیات

۹۷	تفاوت عمده بین نمودار گردش داده‌ها و عملیات
۹۸	نمودار گردش اسناد و مدارک
۹۹	نمودار گردش عملیات سیستم رایانه‌ای
۹۹	نمودار برنامه‌ای
۱۰۰	جدول‌های تصمیم‌گیری

فصل پنجم چرخه پردازش معاملات

۱۰۶	چرخه مال
۱۰۹	چرخه درآ
۱۰۹	فعالیت‌های عملی چرخه درآمد
۱۰۹	ثبت سفارش
۱۰۹	حمل کالا
۱۱۰	صورتحساب‌های فروش
۱۱۱	وصول مطالبات
۱۱۱	چرخه مخارج
۱۱۳	درخواست خرید کالا
۱۱۳	روش‌های کنترل موجودی کالا
۱۱۴	سفارش کالا
۱۱۴	دریافت کالا
۱۱۴	تصمیمات کلیدی سفارش کالا
۱۱۵	اسناد و مدارک رسید کالا
۱۱۶	تصویب صورتحساب خرید
۱۱۷	پرداخت بهای کالای خریداری شده
۱۱۸	نیازهای اطلاعاتی چرخه مخارج
۱۱۹	چرخه حقوق دستمزد
۱۱۹	لیست حقوق چگونه تنظیم می‌شود
۱۲۰	روش‌های ثبت لیست حقوق
۱۲۰	ثبت هزینه حقوق در حساب‌ها

۱۲۳	نحوه پرداخت پاداش
۱۲۵	چگونگی محاسبه حقوق ماهیانه
۱۲۶	دایره حقوق و دستمزد
۱۲۶	چرخه تولید

فصل ششم - کنترل در سیستم‌های اطلاعاتی رایانه‌ای

۱۳۲	اهداف امنیتی در سیستم‌های اطلاعاتی
۱۳۳	لایه‌های حفاظتی سیستم‌های اطلاعاتی رایانه‌ای
۱۳۴	کنترل
۱۳۴	کنترل عمومی
۱۳۹	چند نمونه از تهدیدهای اینترنتی که سازمان را تهدید می‌کند
۱۴۲	کنترل کاربردی
۱۴۷	تعیین قابلیت اجرای برنامه‌های امنیتی
۱۴۸	مطالب مفید و کاربردی امنیت سیستم‌های اطلاعاتی

فصل هفتم - حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی رایانه‌ای

۱۵۵	تعریف حسابرسی
۱۵۷	مسئولیت حسابرسان داخلی
۱۵۷	فرآیند حسابرسی
۱۵۷	برنامه‌ریزی
۱۵۸	گردآوری شواهد
۱۵۹	ارزیابی شواهد
۱۵۹	گزارش نتایج حسابرسی
۱۶۰	انواع حسابرسی
۱۶۰	حسابرسی مالی
۱۶۰	حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی
۱۶۱	آزمون پردازش داده‌ها
۱۶۱	منابع طراحی آزمون پردازش داده‌ها

۱۶۱	نرم افزار حسابرسی رایانه یا نرم افزار عمومی حسابرسی
۱۶۲	حسابرسی عملیاتی یا حسابرسی مدیریت
۱۶۳	روش های حسابرسی و کنترل قسمت های مختلف سیستم
۱۶۳	روش های حسابرسی : بررسی مرحله ورودی داده ها
۱۶۳	روش های کنترل و جلوگیری از اشتباه در مرحله ورودی داده ها
۱۶۳	روش های حسابرسی : بررسی سیستم
۱۶۴	روش های کنترل و جلوگیری از اشتباه در مرحله پردازش
۱۶۴	روش های حسابرسی : بررسی داده های وارد شده
۱۶۵	روش های کنترل و جلوگیری از اشتباه در مرحله داده های وارد شده
۱۶۵	روش های حسابرسی : بررسی فایل های سیستم
۱۶۶	روش های کنترل و جلوگیری از اشتباه در فایل های سیستم
۱۶۶	روش های حسابرسی : بررسی اسناد و مستندات سیستم
۱۶۶	روش های کنترل و جلوگیری از اشتباه در مستندات و ثبت های اسناد
۱۶۷	اشتباهات و تقلب هایی که در سیستم حسابرسی کنترل ممکن است رخ بدهد
۱۶۹	رویکرد حسابرسی بر مبنای خطر
۱۷۰	رویکرد ۴ مرحله ای ارزیابی کنترل های داخلی
۱۷۱	علل ناموفق بودن رویکرد حسابرسی با تاکید بر مدیریت ریسک
۱۷۱	رویکرد حسابرسی بر مبنای هدف

فصل هشتم - پایگاه داده ها

۱۷۶	سلسه مراتب داده ها
۱۷۸	اهمیت و مزایای سیستم های پایگاه داده
۱۷۸	مشکلات سیستم فایلی
۱۷۹	وظایف سیستم مدیریت پایگاه داده
۱۸۰	اجزای یک سیستم پایگاه داده ها
۱۸۱	سخت افزار
۱۸۱	نرم افزار
۱۸۱	کاربر

۱۸۲	 داده
۱۸۳	 کدینگ
۱۸۴	 انواع روش های سازماندهی فایل ها به کمک کد اصلی
۱۸۴	 فایل دستیابی مستقیم
۱۸۴	 فایل دستیابی ترتیبی شاخص دار
۱۸۴	 فایل دستیابی ترتیبی
۱۸۴	 انواع روش های سازماندهی فایل ها به کمک کد فرعی
۱۸۴	 فایل پیوندی
۱۸۵	 فایل معکوس
۱۸۵	 استانداردهای طراحی یکداده رابطه ای
۱۸۵	 زبان های برنامه نویسی سیستم های اطلاعاتی
۱۸۶	 طراحی پایگاه داده
۱۸۶	 طرح مفهومی - منطقی
۱۸۷	 طرح درونی - فیزیکی
۱۸۷	 طرح بیرونی
۱۸۷	 دو رویکرد طراحی پایگاه داده رابطه ای وجود دارد
۱۸۷	 نرمال سازی
۱۸۸	 مدل سازی
۱۸۸	 مدل های انتزاعی
۱۸۸	 مدل های پیاده سازی
۱۸۸	 مدل سلسله مراتبی
۱۸۹	 مدل شبکه ای
۱۸۹	 مدل رابطه ای
۱۸۹	 شرایط اساسی مدل داده رابطه ای
۱۹۰	 فهرست سیستم های متداول پایگاه داده ها

فصل نهم - آینده سیستم های اطلاعاتی، سیستم های هوشمند در سیستم اطلاعاتی	
۱۹۳	 عامل های هوشمند

۱۹۳	الگوریتم‌های ژنتیکی
۱۹۳	شبکه‌های عصبی مصنوعی
۱۹۳	هوش مصنوعی
۱۹۴	منطق فازی
۱۹۵	سیستم‌های خبره
۱۹۶	ساختار یک سیستم خبره
۱۹۸	چند سیستم خبره مشهور
۱۹۸	شبکه‌های اجتماعی
۱۹۹	وب
۱۹۹	گردشگری الکترونیک
۱۹۹	یادگیری الکترونیک
۲۰۰	بازاریابی الکترونیک
۲۰۰	تجارت الکترونیک
۲۰۰	انواع تجارت الکترونیک
۲۰۱	امضای دیجیتال
۲۰۱	بانکداری الکترونیک
۲۰۲	دولت الکترونیک
۲۰۲	شهر الکترونیک
۲۰۳	مدیریت ارتباط الکترونیکی بامشتری
۲۰۳	پردازش ابری
۲۰۳	هوش تجاری
۲۰۴	کتابخانه‌های دیجیتالی
۲۰۴	وب کاوی
۲۰۴	داده کاوی
۲۰۵	فروشگاه‌های مجازی
۲۰۵	سازمان‌های مجازی